Informační technologie – úskalí a pasti? (3. díl)

Ing. Bc. David Nespěšný, MBA
Laboratoř informačních technologií, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
Jurimedical, s. r. o.

Dermatol. praxi 2010; 4(1): 64–65

Co je SCAM419?

V minulém díle jsme řešili, jak nepřijít o data. V tomto díle se budeme věnovat problematice ztráty financí, duševního zdraví a svobody. Internet je plný „havěti" a většina z ní běžnému uživateli obvykle nepřináší nic dobrého. Dnes se zaměříme na problematiku, označovanou v odborných kruzích, jako SCAM419. Měl bych asi začít tím, co vlastně tento pojem znamená. Číslo 419 je kód starého nigerijského zločinu ***vydírání pod záminkou***. Scam (anglický termín) česky znamená podvod. Někdy se scamu 419 také říká „Advance fee fraud". Nejde o nic jiného, než o podvodný email, který přichází nic netušícímu uživateli do jeho elektronické poštovní schránky. Obvykle bývají tyto zprávy v angličtině, někdy je použit nekvalitní překlad pomocí nějakého translatoru (překladače). Cílem této zprávy je vtáhnout do podvodné operace uživatele. Zpráva se často jeví velice důvěryhodně a slibuje snadné zisky. Tyto tzv. ***nigerijské dopisy*** se staly fenoménem několika minulých let. Obvykle v nich ministr, konzul nebo třeba vdova po diktátorovi některé z afrických zemí nabízeli firmám i jednotlivcům možnost zisku ve formě provize za zprostředkování převodu větší finanční částky ze země. Scam pochází z afrických zemí jako je Nigérie, Sierra Leone, Zimbabwe, Lagos, ale také z asijských zemí (Čína) apod. Samotní nigerijci (a nejen ti) jsou v oblasti finančních podvodů vůbec hodně vynalézaví a obyvatelé české kotliny zase hodně naivní.

Jak funguje SCAM419 v praxi?

Předpokládám, že mnoho z vás již do své emailové schránky dostala např. tento mail (obrázek 1).

Pokud uživatel zareaguje a za vidinou snadného zbohatnutí kontaktuje podvodníky, mohou nastat např. tyto tři scénáře:

1. Kontaktovali jste podvodníky (což netušíte) a projevíte zájem o spolupráci. V tomto okamžiku jste ukázali že jste na síti aktivní a přijdou detailnější informace o připravované transakci. Většinou jste vyzváni k založení nového účtu u banky, kde bude převedena velká částka a ze které vám bude vyplacena provize. V druhé fázi budete požádání o trpělivost a o zaslání finanční částky na dokončení bankovní operace (např. na úplatek pro nějakého úředníka, platba na vyhotovení smluv apod.). Fáze druhá se může několikrát opakovat a po nějaké době přicházíte na to, že se jednalo o podvod a své finance už nikdy neuvidíte.
2. Druhý scénář je poněkud nebezpečnější, neboť váš ***„nigerijský obchodní partner"*** vás pozve na podepsání smluv do Nigérie (či jiné země Afriky). S vidinou zajímavého výletu, na kterém rozhodně nebudete ztrátoví, vystupujete z letadla a stáváte se rukojmím. Teď už zbývá jen doufat, že zaplacené výkupné bude stačit a vy se vrátíte živí a zdraví domů.
3. Třetí scénář je poněkud suchopárnější, nicméně následky jsou rovněž tragické. Váš účet je zneužit pro tzv. ***praní špinavých peněz***, např. z obchodu s drogami apod. a tímto se o vás začínají zajímat policisté, kterým podezřelé pohyby na vašem účtu ohlásila banka.

Obrázek 1. Příklad SCAM419

Potrebuji vaše partnerstvn

Pozornost

J6 jsem pan Patrick KW Chan vəkonnə reditel & vedoucнm Poveste Seng banky Ltd, Hong Kong. M6m lukrativnн obchodnн n6vrh spolecnйho z6jmu podelit se s v6mi, to znamen6 prevod velkй c6stky penez. Pokud m6te z6jem pracovat u mne kontaktujte me pres mou soukromou e-mailem (ptchkiw@yahoo.com.hk) pro dalьн podrobnosti

Pan Patrick Chan
E-mail: ptchkiw@yahoo.com.hk

Když se teď podíváte na ukázku SCAM419, asi si říkáte, jak by se na tohle mohl někdo nachytat? Ujišťuji Vás, že někdo určitě ano. Není to tak dávno, kdy bývalý mělnický primář, vojenský lékař, vložil do „seriozně vypadajícího obchodu" cca 14 mil. korun. Následky jeho zoufalého činu jsou tragické. Jeden mrtvý a jeden těžce zraněný, samozřejmě peníze vložené do tohoto podvodného obchodu už nikdy nedostal zpět. Pokud Vás celá kauza zajímá, najdete ji podrobně dokumentovanou zde: http://www.blisty.cz/art/15463.html.

Jaká je obrana?

Překvapivě jednoduchá. Zásadou je, na tyto podvodné emaily neodpovídat. Pokud se ptáte, jak je možné, že zrovna vás podvodníci kontaktovali, mohu vás uklidnit, nejste sami. Podvodníci disponují kvalitním počítačovým vybavením. Speciální software (tzv. roboti) hledají po Internetu publikované emailové adresy, které si řadí do databáze a následně na tyto adresy rozesílají tyto podvodné emaily. Možná jste se v praxi už setkali s www stránkami, kde emailový kontakt je napsán ve tvaru: ***mudrmoudry (zavináč) ordinace (tečka) cz*** nikoli tedy ***mudrmoudry@ordinace.cz***. Právě tento poněkud nevzhledný styl kontaktu, ve kterém je záměrně vynechán znak zavináče a tečky, je pro roboty, kteří vyhledávají emailové adresy, neřešitelným problémem. Takto lze předcházet tzv. spamu, neboli nevyžádané poště, mezi kterou samozřejmě patří i zmiňovaný SCAM419. Pokud má uživatel zdravý mozek, nenechá se vtáhnout do nebezpečné hry, kterou rozehrávají nejen nigerijští podvodníci. Přesto se udává, že jeden nigerijský dopis z tisíce je úspěšný. Co jsou vlastně tito lidi zač? Jsou to podvodníci, kteří se neštítí okrádat lidi, jsou to zločinci, kterým není cizí ani násilí ani vraždy, proto je nutno se kontaktu s nimi zcela vyhnout.

Co nás čeká?

Jazyková bariéra, resp. neznalost cizího jazyka, převážně angličtiny, brání spoustě uživatelů reagovat na nigerijské dopisy. Je otázkou času, než se v prostředí českého Internetu začne objevovat SCAM419 psaný úhlednou češtinou bez chyb, slibující lukrativní zisk bez námahy. Je potřeba, aby každý uživatel měl základní povědomí o těchto podvodných emailech a aby bezhlavě neinvestoval peníze do podvodných skupin zločinců, kde jistota, že své prostředky již neuvidí, je téměř stoprocentní. Jisté náznaky zapojení českých scamerů již jsou. Britové zaznamenali rozeslání spamové (scamové) zprávy z českého serveru ***.atlas.cz** zhruba 75 000 uživatelům. Scam byl napsán gramaticky správně, budil věrohodný dojem a byl podepsán Ronaldem Lauderem. Ano, je to přesně ten člověk, který finacoval TV Nova a který se s ní vzápětí soudil. Samozřejmě i tento případ je klasickým „nigerijským" podvodem. Nicméně SCAM419 z České republiky nás zařadil, alespoň na chvíli, mezi země produkující podvodné emaily. Pokud vás zajímá celé pozadí, najdete ho zde: http://www.lupa.cz/clanky/jak-sel-scam-z-cr-a-vsichni-se-mohli-zblaznit.

Závěrem

Je potřeba si uvědomit, že spamy, resp. nigerijské dopisy mohou mít různé podoby, ale většinou pouze jeden cíl, okrást důvěřivce o finance, duševní zdraví a mnohdy i svobodu. Proto mě snad lékaři-psychiatři odpustí, když budu proklamovat paranoiu. Ano, je třeba být paranoidní, nebo alespoň hodně opatrní a uvážliví, pokud se týká nabídky rychlého zbohatnutí, či jiných lukrativních nabídek. Doufám a pevně věřím, že nešťastný případ mělnického lékaře byla první a poslední vlaštovka na poli nigerijských podvodů a že se nikdy nic podobného už u nás opakovat nebude. Je smutné a zarážející, že první obětí tohoto podvodného jednání byl právě lékař.

Některé důležité pojmy a okruhy pro samostatné studium

- Spam
- Scam419, nigerijský dopis
- Finanční podvody na Internetu

Internetové zdroje:

1. http://www.blisty.cz/art/15463.html.
2. http://www.lupa.cz/clanky/jak-sel-scam-z-cr-a-vsichni-se-mohli-zblaznit/.
3. http://www.hoax.cz/scam419/.
4. http://419scambaiters.wz.cz/index2.php?page=domu.html.
5. http://www.novinky.cz/krimi/59129-osm-let-za-vrazdu-nigerijskeho-konzula.html.
6. http://www.blisty.cz/art/16421.html.
7. http://www.pina.cz/2008/03/08/nigerijske-dopisy-v-novem/.
8. http://www.pina.cz/2009/02/08/nigerijske-dopisy-v-novem-ii/.

Ing. Bc. David Nespěšný, MBA
Laboratoř informačních technologií,
Vysoká škola báňská –
Technická univerzita Ostrava
17. listopadu 15/2172, 708 33 Ostrava
david.nespesny@vsb.cz